

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Sayın Ömer BOLAT tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Aliye TİMİSİ ERSEVER
Ankara Milletvekili

Türkiye, tarım ve gıda ürünleri ihracatında son yıllarda önemli bir pazar payına sahip olmasına rağmen, bazı tarım ve gıda ürünlerinin çeşitli ülke gümrüklerinden farklı gerekçelerle geri gönderildiğine dair ulusal ve uluslararası kaynaklarda sıkça haberlere rastlanmaktadır. Bu durum, ihracatımızın itibarını zedelediği gibi, ürün güvenliği, üretim standartları ve iç pazar denetimleri açısından da ciddi soru işaretleri yaratmaktadır.

Pestisit kalıntısı, mikrobiyolojik kontaminasyon, katkı maddesi limitlerinin aşılması, menşei uyumsuzluğu veya hijyen koşullarına uymama gibi nedenlerle geri gönderilen gıda ürünlerinin bir kısmının akıbeti kamuoyunca bilinmemektedir. Bu ürünlerin imha edilmek yerine bazı durumlarda iç pazara sürüldüğüne dair iddialar, halk sağlığı açısından ciddi bir risk teşkil etmektedir.

Uluslararası pazarda ülkemiz menşeli ürünlerin güvenilirliği tartışmaya açıldığında, tarım üreticilerinden ihracatçılara, yerel esnaftan tüketicilere kadar geniş bir kesim olumsuz etkilenmektedir. Ayrıca, geri dönen malların sektörel dağılımının şeffaf biçimde paylaşılması, üretim zincirindeki hijyen, gıda güvenliği ve izlenebilirlik uygulamalarının güçlendirilmesi açısından da kritik önemdedir.

Kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi, gümrükten geri dönen gıda ürünlerinin nedenlerinin detaylı analiz edilmesi, bunların iç pazara sunulup sunulmadığının açıklığa kavuşturulması ve benzer ihlallerin önlenmesi için alınan önlemlerin kamuoyuna duyurulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 2023 ve 2024 yılları ve 2025 yılının ilk yarısında ülkemizden ihracatı yapılan ancak gümrüklerden geri çevrilen ürünlerin toplam miktarı ve tutarı ne kadardır?
- 2- Aynı dönemde geri dönen malların kaç tonu tarım ve gıda ürünlerinden oluşmaktadır?
- 3- Bu ürünlerin ülkelere ve ana ürün gruplarına (meyve, sebze, et ve süt ürünleri, tahıl vb.) göre dağılımı nedir?
- 4- Geri gönderilme gerekçeleri nelerdir? (Örneğin pestisit kalıntısı, katkı maddesi fazlalığı, mikrobiyolojik uygunsuzluk, hijyen standartlarına uyumsuzluk vb.)
- 5- Ihracatçı firmalar hakkında uygulanan idari yaptırımlar nelerdir? Bu firmalara yönelik tekrar denetim mekanizması nasıl işlemektedir?

- 6- Gümrükten geri dönen bu ürünlerin ne kadarı imha edilmiştir? İmha süreçlerinin şeffaf ve denetlenebilir şekilde yürütülmesi nasıl sağlanmaktadır?
- 7- Geri dönen tarım ve gıda ürünlerinin iç piyasaya sunulduğuna dair iddialar doğru mudur? Bu tür vakalar tespit edilmişse sorumlular hakkında hangi işlemler yapılmıştır?
- 8- Geri gönderilen ürünlerin menşei tespitine ilişkin izlenebilirlik sistemleri (Tarım ürünleri tedarik zinciri kayıt sistemi vb.) nasıl işletilmektedir?
- 9- Geri dönüş oranlarının azaltılması için bakanlığınızca yürütülen kalite kontrol, eğitim, denetim ve uluslararası iş birliği çalışmaları nelerdir?
- 10-Önümüzdeki dönemde ihracatçı firmalara yönelik gıda güvenliği standartlarının güçlendirilmesi ve denetim kapasitesinin artırılması için planlanan yeni politika ve düzenlemeler nelerdir?